Tankevekkende om diagnostikk og behandling av psykiske lidelser

James Davies

Sammenbrudd

Hvorfor psykiatri gjør mer skade enn gagn.

246 s. Oslo: Abstrakt forlag 2016.

Pris NOK 345

ISBN 978-82-7935-382-9

Dette er en bok som mange burde lese! Målgruppen er fagfolk, politikere og brukere av psykiatriske helsetjenester. Forfatteren er «reader» i sosialantropologi og psykoterapi ved University of Roehampton i London og praktiserende psykoterapeut. Han har doktorgrad i sosial og medisinsk antropologi.

Davies beskriver hvordan den diagnostiske manualen DSM er laget. Gjennom eksklusive intervjuer med personene som skapte de ulike versjonene, beskriver han det manglende vitenskapelige grunnlaget som moderne vestlig psykiatrisk diagnostikk er basert på.

Hvorfor er psykiatrien blitt den raskest voksende medisinske spesialiteten samtidig som den har de dårligste resultatene? Hvorfor skrives det ut større mengder psykiatriske medikamenter enn nesten noen andre medisiner, til tross for tvilsom effekt? Hvorfor sykkelgjør og medisinerer psykiatrien stadig flere sider av våre liv som tidligere ble betraktet som normale uttrykk for det å være menneske?

Davies viser hvordan psykiatriske diagnoser ikke er uttrykk for tilstander som oppdages, men er medisinske konstruksjoner basert på symptomer og atferd, hvor hensikten er å skille unormale tilstander fra normale. Symptomer betraktes som manifestasjon av underliggende sykkelig tilstand hos enkeltindividet.

Forfatteren hevder at omfattende hjerneorganisk forskning de siste tiårene kun har hatt liten eller ingen konkret betydning for forståelsen av grunnlaget for psykiske problemer. Likevel er det implisitt i den rådende tenkningen at årsakene til psykiske feilfunksjoner først og fremst er biologiske. Han problematiserer hele den biologiske sykdomsmodellen.

Han viser hvordan DSM-systemet har ført til en medikalisering av livserfaringer som tidligere ble oppfattet som normale livsproblemer, og hvordan denne tenkningen er spredd globalt.

Psykiater og klinikkssjef for Psykisk helse- og rusklinikken, Universitetssykehuset Nord-Norge, Magnus Hald, skriver i et meget nøkternt og balansert forord til den norske utgaven at det er «svært tankevekkende at denne erkjennelsen frem til i dag har fått så begrenset gjennomslag i offentligheten og ikke minst i psykiatrien selv. Psykiatrien synes i liten grad å være i stand til å ta denne kunnskapen inn over seg».

Jeg kunne ikke si meg mer enig. Boken er et viktig bidrag i den pågående debatten om moderne vestlig forståelse av psykisk lidelse og anbefales på det varmeste.

Gisle Roksund

Fastlege, Klosterhagen legesenter
Skien

Knapt om kontroverser i kirurgisk kreftbehandling

Katherine A. Morgan, red.

Current controversies in cancer care for the surgeon

213 s, tab, ill. Cham: Springer, 2016.

Pris EUR 80

ISBN 978-3-319-16204-1

Denne boken er rettet mot en vid leserskare – først og fremst kirurger, men også leger i utdanning, medisinstudenter og forskere. Redaktøren ønsker å bringe oppdatert viten, belyse områder hvor det råder debatt og å peke på nye innovative behandlingsvalg. Med så bred målgruppe og ambisiøse formål er spørsmålet om hun lykkes med det.

Dette er en typisk Springer-utgivelse med standard fargeomslag, myke permer og ganske tynt papir. Kapitlene er i all hovedsak basert på tekst, med få tabeller, grafer eller figurer og hvor kun et par illustrasjoner er presentert i farger. Produktet fremstår slik litt billig og lite forseggjort i kvalitet, men dette trenger ikke bryte med bokens formål for øvrig.

Redaktøren har presentert 11 temaer i hver sine kapitler, hvor utvalget ikke er forklart eller begrunnet noe videre. Ventrikkelt cancer belyses først, deretter gastrointestinal strømale tumorer (GIST) og nevroendokrine tumorer i egne kapitler. Flere kapitler heter «Current controversies in...» og belyser kolorektal kreft, pancreaskreft, brystkreft, thyroideakreft og melanom. «Modern locoregional treatment...» av kolorektale levermetastaser er omtalt i et eget kapittel, likeså er «Incidentalomas of the pancreas». Sistnevnte faller litt utenfor i tematikk slik de øvrige kapitlene er fokusert. Avslutningsvis kommer kapitlet «Pertoneal carcinomatosis».

Hvorfor spiserørskreft er utelatt, og likeså lungekreft og prostata for å nevne noen, vites ikke, men er sannsynligvis fordi de utvalgte temaene dekker de fagområdene som vanligvis inngår i spesialiteten «surgical oncology» i USA. Samtlige forfattere er også fra USA og fordelt på 5–6 av de større, kjente institusjonene.

De fleste temaene er korte og greie introduksjoner til kjernestoff og kunnskap i fagfeltet, men er knappe og lite tydelige på hva som er kontroversielt på de enkelte områdene. Det foreligger ingen ensartet redaksjonell struktur gjennom kapitlene, og enkelte kapitler er ganske teksttunge. Flere mellomtitler og figurer kunne gitt pusterom for leseren. Referansebruken heller mot amerikanske studier, og i pancreaskapitlene er ikke internasjonale konsensusdokumenter omtalt der dette ville vært passende (som for eksempel borderline-problematikk). Boken er således en kort innføring i kjernetemaer i kirurgisk kreftbehandling, og er en grei oversikt og introduksjon til dette. Som en større fordypning er den for knapp, og kontroversene blir heller ikke tydeliggjort slik tittelen lover, særlig når prisen tas i betraktning.

Kjetil Søreide

Lege i spesialisering, Gastrokirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus